

Lezing 1: Gods heiligheid

Heilig is Zijn Naam

De eerste lezing van het jaarthema zal gaan over ‘Gods heiligheid’, met als ondertitel: “Heilig is Zijn Naam” (Luk. 1:49).

In de Bijbel openbaart God Zich als de heilige God. De heiligheid van God staat tegenover de nietigheid van de mens. Deze tegenstelling zegt iets over de verhouding tussen Hem en ons, wanneer wij bidden. Daarom denken we in de eerste lezing na over dit subonderwerp, voordat we verder gaan nadenken over het gebed.

Voor deze lezing hebben we prof. dr. H.G.L. Peels VDM uitgenodigd, hij zal op 12 september 2019 *Deo Volente* zijn lezing voor ons uitspreken.

Aan de *lector* zijn de volgende vragen gesteld:

1. Hoe openbaart God Zijn heiligheid aan ons in de Bijbel?
2. Hoe kunnen wij als zondige mensen omgaan met Gods heiligheid?
3. Welke rol heeft de voorspraak van Christus in ons naderen tot deze heilige God?

Gods heiligheid houdt ook in dat Hij één dag geheiligd heeft, afgezonderd voor Hem en Zijn dienst. In haar voorbereidingsartikel gaat Ilse verder op dit onderwerp in.

Gods heilige dag

Over het waarom en hoe van zondagsheiliging

Wie als christen leeft, viert een zevende deel van zijn leven feest. Elke week mag hij namelijk één dag loskomen van het dagelijkse werk. Op deze dag is er tijd en gelegenheid voor het vieren van bevrijding. Iedereen mag dan de uitdagingen en zorgen van alledag even vergeten om alle aandacht op God te kunnen richten en tot Hem te naderen. Dit herinnert ons eraan dat we niet hoeven te werken om Gods zegen te krijgen.

Tekst: Ilse Biemond

Het doel van de rustdag

Er zijn verschillende redenen waarom God een rustdag voor de mensen heeft ingesteld (Henry, 1990). Ten eerste is het goed om niet altijd bezig te zijn met ons werk. Onze dagelijkse bezigheden kunnen te veel beslag op ons leggen, zodat we onszelf voorbij lopen. Door hier regelmatig afstand van te nemen en uit te rusten, kunnen we onze taken beter uitvoeren.

Ten tweede heeft God recht op alles wat wij hebben, omdat we het van Hem krijgen. Dat geldt ook voor onze tijd en energie. Door wekelijks een dag aan God te wijden, realiseren we ons beter dat alles wat we hebben Hem toebehoort. Zo is het makkelijker voor ons om ook de rest van de week steeds aan Hem te denken.

Daarnaast is de rustdag een herinnering aan de schepping van de wereld, en daarmee ook aan de Schepper. Door Zijn dag in ere te houden, draag je uit welke God je dient. Op die manier is het onderhouden van de rustdag een getuigenis.

Verder volgen wij Gods voorbeeld door een rustdag te houden. Zoals God voldaan rustte na zes dagen van scheppen, mogen ook wij elke zeven dagen een dag rust nemen. Dit helpt ons om te genieten van het goede dat God geeft in onze dagelijkse bezigheden.

Tot slot wil God het in ere houden van de rustdag zegenen. Op deze dag is er veel gelegenheid om God te zoeken en te dienen;

en Hij wil Zich openbaren aan degene die naar Hem vraagt.

De geschiedenis van de rustdag

De sabbatsheiliging is een wezenlijk onderdeel van het joodse godsdienstige leven. De cyclus van zes dagen werken en een dag rust werd in het groot herhaald in de sabbatsjaren en jubeljaren. De werkweek en de sabbat vormden dus de kleinste tijdseenheid van het religieuze leven, waaruit het hele leven opgebouwd was. Omdat de sabbat zo essentieel is, stond de doodstraf op het overtreden van het vierde gebod. Maar wie de sabbat heiligde, mocht rekenen op Gods belofte van blijdschap, tijdelijk geluk en eeuwig geluk (Watson, 2000).

Het onderhouden van de zondag zoals wij dat kennen, heeft zijn wortels in de joodse sabbatsviering. Tijdens de wetgeving op de Sinai werd er voor het eerst uitdrukkelijk bevolen om op de sabbat niet te werken en die dag te heiligen. De sabbat werd gebruikt om samenkomsten te houden bij de tabernakel. In de tijd van de ballingschap werd het gebruikelijk om in synagogen samen te komen. Hier werd een gedeelte uit de wet en profeten gelezen, waarna iemand een toespraak kon houden (Douma, 1999).

Vanouds zijn er mensen geweest die het sabbatsgebod niet serieus namen (Num. 15:35). Dit was een teken van het verachten van Gods verbond en daarom een doodzonde. Waarschijnlijk was dit in de richteren- en koningentijd geregeld aan de orde, terwijl de doodstraf niet werd uitgevoerd. Zonder een goede leider, die helaas vaak ontbrak, verwaarloosde Israël Gods verbond en deed iedereen "wat recht was in zijn ogen" (Richt. 21:25). Oudtestamentische profeten waarschuwden tegen de zonde van het verwaarlozen van de sabbat.

In de intertestamentaire periode ontstond er echter een ander probleem: wetticisme. De toenmalige joodse godgeleerden meenden dat God tevreden zou zijn als men maar uiterlijk elke schijn van zonde zouden vermijden. Dit resulteerde in een lange lijst met bezigheden die verboden waren om te doen op de sabbat. Als men zich daaraan hield, kon het lijken alsof men de sabbat heiligde, terwijl men innerlijk niet betrokken was. Dit was evengoed verkeerd.

In het Nieuwe Testament valt er nieuw licht op de sabbat. Jezus sloot Zich aan bij de gewoontes van Zijn tijd, door op de sabbat naar de synagoge te gaan. Maar Hij ging niet mee in de huichelachtige houding van veel van Zijn volksgenoten. Jezus stelt de essentie van de sabbat, namelijk de vreugde om de verlossing die God schenkt, weer centraal. Daarom had Hij er geen moeite mee om op de sabbat bijvoorbeeld mensen te genezen.

De sabbat was erop gericht om mensen te laten genieten van de rust en vreugde die er in God te vinden is. Daarmee wees deze oudtestamentische feestdag vooruit naar het offer van Gods Zoon, dat de relatie tussen God en mens hersteld heeft. Door Hem is het mogelijk om tot God te komen en vrij te worden van het slavenjuk van de zonde. In Jezus' dood en opstanding is de sabbatsbelofte dus vervuld.

In de geschiedenis van de Vroege Kerk werd de viering van de sabbat dan ook steeds minder belangrijk. Er kwam meer nadruk te liggen op het vieren van de "dag des Heeren" (Openb. 1:10), de eerste dag van de week, waarop Jezus opgestaan is. Door Zijn opstanding heeft Jezus de dood overwonnen. Deze dag verwijst dus duidelijker dan de sabbat naar het feit dat God ons vrijmaakt van alle banden die ons beknellen. Het element van het rusten van dagelijks werk, dat belangrijk was voor de sabbatsviering, blijft ook na Jezus' offer voortbestaan. Nog duidelijker dan in het Oude Testament komt naar voren dat de zondag een vooruitblik is op de eeuwige rust in het leven na de dood.

De invulling van de zondag

In het Nieuwe Testament is er meer vrijheid voor de invulling van de rustdag. De joodse wetten hoeven immers niet meer letterlijk gehouden te worden. Wel blijft een wekelijkse rustdag voor christenen van belang. Dat maakt het makkelijker om bezig te zijn met Gods Koninkrijk, alleen en samen met anderen (Calvijn, 1994).

De meningen over de juiste invulling van de zondag lopen ver uiteen. In de regel hoeft het dagelijkse werk op zondag niet gedaan te worden. De uitzonderingen hierop zijn traditioneel de werken van noodzakelijkheid, liefdadigheid en godsdienst. Onder werken van noodzakelijkheid vallen handelingen die nodig zijn om de maatschappij draaiend te houden. Ook past het bij een goede zondagsbesteding om uit liefdadigheid extra om te kijken naar onze medemensen. Daarnaast moeten bepaalde taken rond de kerkdiensten uitgevoerd worden. Dit alles staat een goede heiliging van de zondag niet in de weg. Wel moet werken waar mogelijk vermeden worden.

Het behoort tot het wezen van de zondag om naar de kerk te gaan. Hier wordt geestelijk voedsel gegeven en kan de gemeenschap der heiligen beleefd worden. De band met God en Zijn andere kinderen wordt zo sterker. Zoals een feestdag gevierd wordt met andere feestgangers, moet de zondag met medechristenen besteed worden.

Het is belangrijk om het bezoeken van een kerkdienst voor te bereiden. Dit kan door uitgerust te zijn en je mentaal voor te bereiden. Als je wakker en toegewijd in de kerk zit, krijg je meer mee van de boodschap. Na de dienst is het belangrijk om het gehoorde toe te passen op je eigen leven. Ook in de week die volgt is het gepreekte Woord nog van belang. "Christus is niet tevreden met één dag, maar slechts met de ganse loop van ons leven; totdat wij geheel en al, onszelf afgestorven, met Gods leven vervuld worden" (Calvijn, 1994, p. 420).

Van alle dagen is de zondag er bij uitstek voor geschikt om te bidden, en niet alleen persoonlijk. Omdat christelijke gemeentes op deze dag samenkomen, is er gelegenheid om gezamenlijk God om dingen te vragen en Hem te danken. God antwoordt hierop door Zijn Woord, dat tijdens een eredienst direct, via de preek, tot de gemeente komt.

De zondag is gegeven om uit te rusten en vreugde te beleven. Mensen ervaren ook rust en vreugde als ze met hun hobby's bezig zijn. Het is daarom verleidelijk om de vrije zondag te besteden aan dingen die we zelf graag doen. Op zich is dit niet verkeerd. Wat we doen, moet echter wel passen bij het karakter van de zondag. De zondag helpt ons zo om geen slaaf te worden van ons beroep of onze hobby's (Douma, 1999).

Op zondag is het dus belangrijk om kerkdiensten voor te bereiden, bij te wonen en het gehoorde toe te passen. Verder mag

ook de noodzakelijke arbeid worden verricht. Bovendien is er tijd en gelegenheid om met Gods Koninkrijk bezig te zijn door het lezen van de Bijbel en stichtelijke boeken, mediteren, zingen en gebed. Tot slot mag je ook alleen of met medechristenen tijd besteden aan andere activiteiten die bij het karakter van de zondag passen.

Conclusie

De zondag is een feestdag, die vraagt om toewijding aan God. Er moet op deze feestdag een balans zijn tussen de ernst en de vreugde die bij Gods dag horen. Dit behoedt ons ervoor om de zondag wettisch of bandeloos te misbruiken. Binnen bepaalde kaders kan de zondag uiteindelijk verschillend ingevuld worden. Het is belangrijk om elkaar hier niet op af te rekenen. De christelijke vrijheid geeft ons ruimte om een verantwoorde keuze te maken en om anderen ook vrij te laten. Zo kan Gods dag een ware dag van vreugde voor ons zijn.

Literatuur

- Calvijn, J. (1994). *Institutie of onderrijzing in de christelijke godsdienst*. Zoetermeer: Uitgeverij Meinema.
- Douma, J. (1999). *De tien geboden: handreiking voor het christelijk leven*. Kampen: Uitgeverij Voorhoeve.
- Henry, M. (1990). *Verklaring van het Oude en het Nieuwe Testament*. Utrecht: De Banier.
- Watson, T. (2000). *De tien geboden*. Barneveld: Gebr. Koster.

Ruimte voor aantekeningen